

Esas Sayısı : 2018/101

Karar Sayısı : 2019/3

“ ...

Afyonkarahisar C.Başsavcılığı'nın 10/04/2015 tarih 2015/1392 sayılı iddianamesi ile; sanık ... sevk ve idaresindeki ... plaka sayılı otomobil ile katılan ... sevk ve idaresindeki motosikletin trafik kazası tespit tutanağına göre kusurlu hareketleri ile çarpışması sonucu katılan ... genel adli muayene raporunda belirtildiği üzere etkisi basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek şekilde yaralandığından bahisle sanık hakkında “taksirle yaralama” suçundan cezalandırılması istemiyle mahkememize kamu davası açılmış, yargılama sırasında, sanığın üzerine atılı suçun uzlaşma kapsamında olması nedeniyle dosya, uzlaştırma işlemleri yapılmak üzere Afyonkarahisar C.Başsavcılığı Uzlaştırma Bürosu'na gönderilmiş ve 05/01/2018 tarihli uzlaştırma raporuna göre; tarafların, sanığın 25/01/2018 tarihinde 300 TL, 25/02/2018 tarihinde 300 TL, 25/03/2018 tarihinde 300 TL, 25/04/2018 tarihinde 300 TL, 25/05/2018 tarihinde 300 TL, 25/06/2018 tarihinde 300 TL, 25/07/2018 tarihinde 300 TL, 25/08/2018 tarihinde 300 TL, 25/09/2018 tarihinde 300 TL, 25/10/2018 tarihinde 300 TL, 25/11/2018 tarihinde 300 TL, 25/12/2018 tarihinde 400 TL olmak üzere toplam 4.000 TL (1.500 TL maddi manevi tazminat ve yargılama giderleri+1.000 TL hukuk davası vekalet ücreti) bedeli katılanın banka hesabına ödemesi suretiyle edim karşılığı uzlaşmışlardır.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun “Mahkeme tarafından uzlaştırma” başlıklı 254. maddesinde;

“Madde 254- (Değişik: 6/12/2006-5560/25 md.)

(1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen esas ve usûle göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.

(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def'aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında, 231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanaşımı işlemez. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır.” denilmektedir. Anılan kanun hükmünün Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na aykırı olduğu değerlendirilmektedir. Şöyle ki;

Anayasanın 36. maddesine göre “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz” denilmektedir.

İlk kez 1789 tarihli Fransız Kişi ve Vatandaş Hakları Bildirgesinde yer almış ve bu tarihten sonra Kıta Avrupası'na yayılmış olan “suçsuzluk karinesi”, bir suçtan dolayı kovuşturulan kişinin, suçluluğu mahkeme kararıyla sabit olmadıkça suçlu sayılmamasını ifade eder. Suçsuzluk karinesi, kişinin suçsuz olduğu varsayımı ile hareket edilmesini gerektiren temel bir haktır. Suçsuzluk karinesi, sanığa mahkemelerin tarafsızlığı garantisini veren, onun kusuru ispat edilmezden önce suçlu gibi muamele görmesini önleyen dokunulmaz bir haktır. Ayrıca Anayasamızın 15/2 maddesi uyarınca masumiyet karinesi savaşı, sıkıyönetim ve

Esas Sayısı : 2018/101

Karar Sayısı : 2019/3

olağanüstü hallerde dahi dokunulması mümkün olmayan çekirdek haklar kategorisine dahil edilmiştir. (Yemliha GEYİKLİ-İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, 1. Dönmezer, Sulhi, Suçsuzluk Karinesi Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, İstanbul 1998, s. 67; Kunter – Yenisey, kn: 241,2. Feyzioğlu, Metin: “Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, AÜHFD, C.48, S.1–4, s.1 38 vd.,3. Madde metni için bkz., Mumcu, Ahmet, İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri, Baskı, Ankara 1994, s. 80.,4. Kunter – Feyzioğlu, s. 139.,. Yüce, s. 160,7. Feyzioğlu, s. 138,8. Kunter – Yenisey, s. 27.,9. Schroeder, Friedrich Christian – Yenisey, Feridun – Peukert, Wolfgang, Ceza Muhakemesinde ‘Fair Trial’ İlkesi, İstanbul 1999 , s. 30; Ruping, s. 358.,10. Tozman, Önder SUÇSUZLUK KARİNESİ: TÜRK HUKUKUNDAKİ SONUÇLARI, Schroeder – Yenisey – Peukert, s. . Üzülmöz, İlhan,Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları TBB Dergisi, Sayı 58, 2005.,. Üzülmöz, İlhan,Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları TBB Dergisi, Sayı 58, 2005.)

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; sanık hakkında “taksirle yaralama” suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açıldığı, yargılama sırasında tarafların, 05/01/2018 tarihli uzlaştırma raporunda belirtilen edim karşılığında uzlaştıkları, bu durumda, CMK.nın 254/2 maddesi gereğince, sanık hakkında, CMK.nın 231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesinin gerekeceği, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkememizce, CMK.nın 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanması gerekeceği, oysa, yargılama sonucunda sanığın beraat etme ihtimalinin bulunduğu, ancak, uzlaşmayla failin cezalandırılması olanağı ortadan kaldırıldığından ve usulî bir işlem nedeniyle muhakemeye devam edilemediği için uzlaştırmanın “kovuşturma şartı” niteliğinde olduğu, bu nedenle, uzlaşmanın sağlanması durumunda işin esasına girilemeyeceği, edim karşılığı uzlaşılması durumunda, CMK.nın 254/2 maddesi gereğince; sanık hakkında doğrudan “mahkumiyet hükmü” kurulması ve CMK.nın 231. maddesindeki şartlar aranmaksızın hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi gerekeceği, bu hususta hakimnin takdir yetkisinin bulunmadığı, zira CMK.nın anılan hükmünün emredici nitelikte olduğu, sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için de öncesinde mahkumiyete ilişkin bir hüküm kurulması ve sonra bu hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermek gerekeceği, sanığın edimini yerine getirmemesi halinde de, açıklanması geri bırakılan hükmün mahkemece CMK.nın 231. maddesindeki şartlar aranmaksızın açıklanması gerekeceği, bu durumda da hakimnin takdir yetkisinin bulunmadığı, zira bu hükmün de emredici nitelikte olduğu, bu haliyle, tarafların edim karşılığı uzlaşmaları durumunda sanığın “peşinen” suçu işlediğinin kabul edildiği sonucuna varılacağı, oysa, sanığın yapılan yargılama sonucunda kusurunun bulunmaması, suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması, sanığın atılı suçu işlediğine dair somut delil bulunmaması, sanığın kastının bulunmaması gibi nedenlerle sanığın müsnet suçtan beraatine karar verilmesi ihtimalinin bulunduğu, ancak, anılan nedenlerle beraat kararı verilmesi için, kovuşturma yapılması ve “işin esasına” girilmesi gerektiği, fakat, uzlaştırmanın “kovuşturma şartı” olması nedeniyle tarafların edim karşılığı uzlaşmaları halinde işin esasına girilemeyeceği ve bu durumda sanığın beraat etme hakkının elinden alınmış olacağı ve Anayasamızda güvence altına alınan “adil yargılanma hakkı” ve “suçsuzluk karinesi” ilkelerine aykırı davranılmış olacağı açıklanan nedenlerle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun “mahkeme tarafından uzlaştırma” başlıklı 254. maddesinin 2. fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerinde belirtilen hükümlerin (ve bu hükümlere dayanılarak, 05/08/2017 tarih 30145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 27. maddesinin 2, 3 ve 4. fıkralarının) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na

Esas Sayısı : 2018/101

Karar Sayısı : 2019/3

aykırı olduğu vicdani sonuç ve kanaatine varılarak, anılan hükümler hakkında Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunma zorunluluğu hasıl olmuştur.

DELİLLER : Anayasa'nın 15 ve 36. maddeleri ile sair ilgili tüm mevzuat hükümleri,

VI) SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. maddesinin birinci fıkrası ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluđu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 40. maddesi uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan karar ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurması öngörüldüğünden ve bakılan davada uygulanacak olan 5271 sayılı CMK.nın 254. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerindeki hükümlerin, Anayasanın 15. ve 36. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, anılan düzenlemelerin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının onaylı bir rneđi ile iř bu kararın aslının Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar 5 ay süreyle davanın geri bırakılmasına, bu süre içerisinde Anayasa Mahkemesi'nce bir karar verilmemesi halinde, mevcut mevzuat hükümleri ile dosyadaki bilgi ve belgelere göre davanın görülmesine, kararın bir örneğinin taraflara tebliğine, 13.03.2015 tarihinde karar verildi."